

Sygn. akt II UK 387/14

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku A. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
z udziałem zainteresowanej A. Z.
o ustalenie istnienia bądź nieistnienia ubezpieczenia społecznego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 maja 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie i zainteresowanej od wyroku Sądu
Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 28 kwietnia 2014 r., sygn. akt III AUa 1438/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku – w sprawie z odwołania A. H. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z udziałem zainteresowanej A. Z. o ustalenie istnienia bądź nieistnienia ubezpieczeń społecznych – oddalił apelacje A. H. i A. Z. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 27 marca 2013 r. oddalającego odwołanie A. H. od decyzji organu rentowego z dnia 17 maja 2011 r., którą ZUS Oddział w G. stwierdził, że A. H. od dnia 1 listopada 2010 r. nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek „B.” A. Z..

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się zaskarżyła skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) wskazano na przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W ocenie autorki skargi w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne: „1. czy w sytuacji, gdy pracownik faktycznie podjął umówioną pracę i świadczy ją w ramach stosunku pracy, a pracodawca te świadczenia przyjmował wypłacając wynagrodzenie, można przyjąć pozorność umowy w rozumieniu art. 83 § 1 k.c.; 2. czy po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego przez ZUS w wyniku, którego ZUS przyznał i dokonał wypłaty zasiłku macierzyńskiego, ZUS może zmienić decyzję i odmówić objęcia ubezpieczeniem społecznym wnioskodawczynię bez postępowania wyjaśniającego i poinformowania o tym fakcie wnioskodawczynię”.

Wskazano, że „skarga kasacyjna w niniejszej sprawie jest oczywiście uzasadniona z uwagi na wskazane w punktach a) b) *petitum* skargi naruszenia przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania (podstawy kasacyjne)...”, „...przedstawione w punktach a) b) naruszenia przepisów, mogły mieć istotny wpływ na wynik postępowania, gdyż: po pierwsze wnioskodawczyni świadczyła pracę na podstawie umowy o pracę z dnia 29.10.2010 r. u pracodawczyni A. Z. prowadzącą firmę pod nazwą „B.”, a więc nie ma mowy o pozorności umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.03.2001r OSNP 2002 nr 21, poz. 527, II UKN 258/00) Po drugie ZUS po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego w wyniku, przyznał i dokonał wypłaty zasiłku macierzyńskiego, zmienił decyzję i odmówił wnioskodawczyni objęcia jej ubezpieczeniem społecznym bez postępowania wyjaśniającego i poinformowania o tym fakcie wnioskodawczynię”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy

przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca

2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Przedstawione w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty nie przekonują, że w sprawie rzeczywiście występują istotne zagadnienia prawne w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przede wszystkim razi ogólnikowość postawionych w uzasadnieniu wniosku dwóch pytań. Pierwsze z nich autorka skargi sprowadza do prostego zaprzeczenia podstawom zaskarżonego rozpatrywaną skargą kasacyjną wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, w tym z zasadniczym jego ustaleniem, że odwołująca się nie świadczyła pracy na rzecz płatnika składek (zainteresowanej w sprawie), a kwestionowana umowa jak i zatrudnienie odwołującej się było pozorne; w związku z tym brak było podstaw do objęcia odwołującej się ubezpieczeniem społecznym we wskazanym okresie. Zasadnicza wadliwość drugiej z postawionych w uzasadnieniu wniosku kwestii polega z kolei na tym, że autorka rozpatrywanej skargi przedstawionego pytania nie wiąże z żadnym przepisem prawa; ogranicza się tylko do swoistej

deklaracji – bez powiązania przedstawionej kwestii z przepisami (przepisem prawa) – o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 – LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08 – LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie przekonują twierdzenia autorki skargi o tym, że „...wnioskodawczyni świadczyła pracę na podstawie umowy o pracę z dnia 29.10.2010 r. u pracodawczyni A. Z. prowadzącą firmę pod nazwą „B.”, a więc nie ma mowy o pozorności umowy...” oraz, że „...ZUS po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego w wyniku, przyznał i dokonał wypłaty zasiłku macierzyńskiego, zmienił decyzję i odmówił wnioskodawczyni objęcia jej ubezpieczeniem społecznym bez postępowania wyjaśniającego i poinformowania o tym fakcie wnioskodawczynię”. Przede wszystkim autorka skargi przedstawionych twierdzeń nie wiąże z żadnym przepisem (przepisami) prawa; brakuje odpowiedniej jurystycznej argumentacji wykazującej, że skarga kasacyjna jest rzeczywiście oczywiście uzasadniona w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wypada przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LexPolonica nr 3058328).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

I.n